SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 21/02922-47
Saksbehandler Johan Martin Mathiassen

Plan for friluftslivets ferdselsårer - Høringsforslag

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Utvalg for levekår	26.04.2023	20/23

Utvalg for levekår har behandlet saken i møte 26.04.2023 sak 20/23

Møtebehandling

Konsulent Johan Martin Mathiassen orienterte innledningsvis.

Votering

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Utvalg for levekårs vedtak

Forslag til Plan for friluftslivets ferdselsårer datert 12.04.23 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Plan for friluftslivets ferdselsårer - Høringsforslag

Kommunedirektørens innstilling:

Forslag til Plan for friluftslivets ferdselsårer datert 12.04.23 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Vedlegg

Plan for friluftslivets ferdselsårer - Høringsforslag 12.04.23
Innspill til oppstart av planarbeidet

Saken kort fortalt

Kommunen har, sammen med Lister Friluftsråd utarbeidet et forslag til Plan for friluftslivets ferdselsårer som anbefales sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn.

Planen har som mål å bidra til bedre folkehelse ved at flere blir aktive i naturen og i nærmiljøet.

Planen har fokus på å legge til rette for ferdsel i nærområdet der folk bor, og at hele kommunen
og alle befolkningsgrupper skal være omfattet av planen.

Planen viser eksisterende merkede stier, nye prioriterte stiforslag og øvrige forslag som ikke er prioritert med tanke på opparbeidelse, merking og skilting.

Bakgrunn
Utvalg for levekår vedtok i møte 24/11-21 oppstart av for Plan for friluftslivets ferdselsårer, prosjektplan og fremdriftsplan. Planarbeidet ble igangsatt i 2022. Vedtatt prosjektplan og fremdriftsplan har ligget til grunn for planarbeidet. Planforslaget er nå ferdig, og kan sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Planforslaget
Nedenfor er en kort beskrivelse av høringsforslaget. For øvrig vises til vedlagte planforslag.

Bakgrunn, formål og avgrensing
Planen er ett av tiltakene i Plan for Idrett og fysisk aktivitet som har som mål «Alle i aktivitet».
Plan for friluftslivets ferdselsårer har som mål å bidra til bedre folkehelse ved at flere blir aktive i naturen og i nærmiljøet. Planen har fokus på å legge til rette for ferdsel i nærområdet der folk bor, og at hele kommunen og alle befolkningsgrupper skal være omfattet av planen.
Planen viser eksisterende merkede stier, nye prioriterte stiforslag og øvrige forslag som ikke er prioritert med tanke på opparbeidelse, merking og skilting, se omtalen av stikategoriene nedenfor.

Resultatmål
- Flest mulig i tettsteder, bygdesentre og større befolkningskonsentrasjoner har:
    - Maksimalt ½ km til nærmeste fotturrute
    - En naturpreget godt tilgjengelig ferdselsåre (tilgjengelig for rullestol) på minimum 500 m i tettstedene
- Alle turruter i kommunen legges inn i Nasjonal database for tur- og friluftsruter
- Skoler, barnehager og eldresenter eller helsetun har en turvei, sti eller turrute tilpasset deres bruk innen rimelig nærhet
- Sti -og løypenettet knyttes sammen med koblingstraseer der det er hensiktsmessig

3 stikategorier
Alle traséene er registrert med status som viser om de er opparbeidet, merket og skiltet.
De tre kategoriene for status på traséer er:
- **Eksisterende**: Traséer som er vurdert til å ha tilfredsstillende grad av framkommelighet, merking og skilting, slik at disse kan lastes opp i Norgeskart dersom de ikke er registrert fra før.
- **Prioritert**: Traséer som er foreslått opparbeidet, merket og skiltet, som det er kommet innspill om og som er vurdert hensiktsmessige å prioritere ut fra kriterier i henhold til målsetningene i planen.
- **Foreslått:** Denne kategorien omfatter alle traséer som er meldt inn som forslag i løpet av planprosessen, men som ikke er prioritert med tanke på opparbeidelse, merking og skilting.

Prioritering av nye stitraser
Planen har fokus på ferdselsårer nær befolkningskonsentrasjoner, og at hele kommunen og alle befolkningsgrupper skal være omfattet av planen. Blant alle forslagene ble det først valgt ut 21 forslag basert på befolkningstetthet og geografi. Disse ble deretter prioritert i 3 grupper (1. 2. og 3. prioritet) basert på følgende prioriteringskriterier:
- Antall bosatte som kan nå stien innenfor ½ km fra bolig
- Andre tilgjengelige stier i nærheten
- Attraktive turer og lengden på disse
- Utfordringer og gjennomførbarhet

Dette gav følgende prioritering:
- Tettstedene og Vest-Lista er prioritert først (til sammen 6 strekninger)

- Deretter er Herad og Spind og enkelte stier på Lista prioritert (til sammen 6 strekninger)
- Resterende utvalgte stier på Lista og i Spind er gitt prioritet 3 (til sammen 9 strekninger)

I tillegg er det foreslått å prioritere følgende godt tilrettelagte ferdselsårer i tilknytning til tettstedene:

- Vanse: Oppgradere Øyskogveien/stien med bord og benker
- Vanse: Grusing/asfaltering av turvei Vanse sentrum-Listahallen
- Farsund: Turvei/bryggesleng fra Kari Høylands plass rundt Farøy, inkludert Farøy park, rundt Gåseholmen til badehus.

Resterende foreslåtte stier er uprioritert.

Planprosessen

Planarbeidet ble igangsatt i 2022. Følgende medvirkningstiltak er gjennomført:

- Etablert en tverrfaglig kommunal prosjektgruppe med representanter fra kultur, helse og teknisk
- Kunngjort planoppstart og invitasjon til innspill i brev, på kommunens hjemmeside og Facebook-side
- Medvirkning (dialogmøter) med referansegrupper (bygdelag og bondeorganisasjoner)
- Medvirkning (dialogmøter) med kommunale råd (Ungdomsrådet, Råd for personer med funksjonsnedsettelser, Eldrerådet) og Barnas talsperson
- Møter med prosjektgruppa om planutforming og prioritering
- Intern høring / kvalitetssikring

<u>Innkomne innspill til oppstart av planarbeidet</u>

Det kom inn til sammen 14 innspill, se vedlegg 2 og oppsummeringen nedenfor.
Innspillene er prioritert ut fra prioriteringskriteriene ovenfor. De innspillene som ikke er prioritert er medtatt som forslag.

Dok. / Innsender	**Stiforslag**	**Prioritet**
9/Joar Stray Kjørrefjord	a) Kjørrefjord-Buland	3
10/Odd Arne Grødem	a) Tveit skole – Legåsen. Turen kan lages som en rundtur til Elvetjødna og videre til Sudland og tilbake på veien b) Kleivlandsvannet-Borgåsen på Jørstad-Kalkomfjellet på Tveit-Tveit skole	Ikke prioritert Ikke prioritert
11/Biland vel	a) Eksiterende stier Helvik-Høygård-Røssevika b) 2 stiforslag Bilandsfeltet-Gamle Biland	Gjennomført 2/3
12/Lunderhaug terrasse velforening	a) Lunderhaug terrasse-Lunderhaug-toppen	2
13/Herad Historielag	a) Log/Logedalen-Kållnes (Kalvenes) b) Store Gjersdal-Kjørkleiv c) Kjørkleiv-Djuphagen d) Toppen av Holmeklaiva på Drange-Store Skjoldal-Austad og Ospelunden-lille Skjoldal-Seland e) Bøen-Rødland	Ikke prioritert Ikke prioritert Ikke prioritert Ikke prioritert Ikke prioritert
14/Nordbygda Vel	a) Meberg-Jørstad b) Meberg-Kalleberg c) Frøyland-Kotland	Ikke prioritert Ikke prioritert 1

	d) Rundtur Frøyøland-Kleivlandsvannet-Åmdal-Oddersbo-Vetland-Kotland-Frøyland	Ikke prioritert
15/Fredrik Mathiassen	a) Rundt Krågenesvannet (Torp-Kaneheia)	2
16/Detlef Graf-Pedersen	a) St. Olavsvarden-Bøensbakken (Ravneheia)	Ikke prioritert
17-18/Terje Briskelid	Turforslag i Spind: a) Bervåg-Lyngsvåg-Skarstein b) Bjørnevåg-Fløyheia c) Bjørnevåg-Skarstein d) Helle-Helleheia e) Sandvik-Tranevåg f) Helle-Tonsberg-Bjørnevåg g) Bjørnevåg-Bervåg h) Kjerra-Svartvann	 Ikke prioritert Ikke prioritert Ikke prioritert Ikke prioritert Ikke prioritert 3 Ikke prioritert Ikke prioritert
26/Herad Bygdelag	a) Åpta-Sævelandsvannet (rundtur) b) Sande-Volland-Lahellan-Briseidveien-Sande (rundtur på eksisterende veier/turveier) c) Sande-Sandsfjellet	2 Ikke prioritert Ikke prioritert
27/Spind Bygdelag	a) Ytre Bugdøy-Rødland b) Sævik (rundtur Grendehuset-Bryggetjønn) c) Sævik-Ytre Eikeland-Varden-Sævik (rundtur) d) Vik-Dåreid	Ikke prioritert 2 Ikke prioritert 3
31/Råd for personer med funksjonsnedsettelse	Rådet foreslår at følgende nye stier opparbeides med universell utforming, evt. tilnærmet: a) Sti rundt hele evt. deler av Tjørveneset b) Mellom parkeringsplassen i havika og Hanangermona	 Ikke prioritert Ikke prioritert
34/Eldrerådet	a) Universell sti/seafront fra Kari Høylands plass rundt Farøy, inkludert Farøy park, rundt Gåsholmen til badehus. b) Oppgradere Øyskogveien/stien med bord og benker for bruk av personer med funksjonsnedsettelse.	1 1
35/Ungdomsrådet	a) Sti fra Danefjell til Sunde barnehage b) Vei/sti fra Farsund barneskole til barnehagen i Sundeveien, og videre ned til Løkkeveien via barnehagen c) Asfaltering av sti fra Vanse sentrum til ungdomsskolen (langs Vansebekken)	Ikke prioritert Ikke prioritert 1

Foreløpig planforslag – Medvirkning

Basert på et foreløpig planforslag ble det i februar 2023 gjennomført dialogmøter med referansegrupper, kommunale råd og barnas talsperson. Medvirkningsprosessen er oppsummert og kommentert nedenfor.

- Råd for personer med funksjonsnedsettelse vedtok i møte 7/2-23, sak 4/23 følgende innspill:

Rådet ber om at begrepet "universell utforming" brukes i stedet for "livsløpsstandard" i planen.
Rådet ønsker at stiene tilrettelegges også for blinde og svaksynte.
Videre er det viktig at stiene merkes på kart om de er universelt tilgjengelige for alle.
Rådet foreslår i tillegg at kompetanse fra enhet for forebygging og koordinering også involveres i arbeidet videre.

Kommentarer:
Krav og anbefalinger til turstier og turveier er beskrevet i lenka nedenfor
https://universellutforming.no/uploads/s6zs3bpT/Uteomrder_krav-og-anbefalinger_WEB.pdf (turveier og turstier side 46-48)

Byggeteknisk forskrift (TEK17) har ikke krav til turstier og turveier generelt. Det nærmeste man kommer er § 8-7 Gangatkomster til uteoppholdsareal med krav om universell utforming: https://dibk.no/regelverk/byggteknisk-forskrift-tek17/8/8-7
Disse skal:
a) være trinnfrie
b) ha stigning som ikke er brattere enn 1:15, unntatt strekninger inntil 5,0 m som kan
ha stigning som ikke er brattere enn 1:12
c) ha hvileplan på minimum 1,6 m x 1,6 m for hver 1,0 m høydeforskjell
d) ha fri bredde minimum 1,8 m, unntatt for strekninger inntil 5,0 m som kan ha fri
bredde minimum 1,4 m
e) ha tverrfall på maksimum 1:50
f) ha fast og sklisikkert dekke
g) ha visuell og taktil avgrensing.

Selv om det ikke er krav til opparbeidelse og utforming av turveier i TEK17, kan kommunen selv definere egne krav.
Universell utforming er et omfattende og kostnadskrevende krav som vanskelig kan gjennomføres på alle de foreslåtte naturpregede ferdselsårene med livsløpsstandard.
Iht. planveilederen kan ferdselsårene graderes etter vanskelighetsgrad (4 nivåer: enkel, middels, krevende og ekstra krevende) og grad av tilgjengelighet.
En godt tilgjengelig sti er beskrevet slik

I tillegg til de fire nivåene beskrevet over, kan turruter som er godt tilrettelagt, merkes med symbolet i for godt tilgjengelig. Ei turrute som merkes som godt tilgjengelig, må kobles til en beskrivelse av hvordan denne er tilgjengelig. Turruter som er universelt utformet merkes med rullestolsymbolet.

I høringsforslaget er det brukt et annet begrep enn livsløpsstandard som er et begrep som er knyttet til utforming av bolig. Begrepet «Livsløpsstandard» er erstattet med «Godt tilgjengelig» som innebærer at en ferdselsåre er bedre tilgjengelig for mennesker med funksjonsnedsettelser. Stier som er godt tilgjengelig kan merkes med symbolet ovenfor i turkart og annen informasjon om turløyper.

Det kan være aktuelt å oppgradere enkelte strekninger til universell utforming, men dette må vurderes i forbindelse med gjennomføringen av planen. Her må tilgjengeligheten vurderes og beskrives for hver enkelt ferdselsåre. I denne vurderingen vil det være naturlig å involvere kommunens kompetansemiljøer på universell utforming.

- Eldrerådet
  Eldrerådet vedtok i møte 10/2-23, sak 4/23 følgende innspill:

  Eldrerådet synes det er bra at kommunen jobber for å bedre kjennskap til, og bruk av stier i området vårt. Vi synes imidlertid det er leit at en rekke umerkede stier ikke kommer med i nasjonal kartdatabase. Derfor ber vi om at også umerkede, anbefalte stier kommer med i kommunens stikart.

  Kommentarer:
  Planen er ikke et stikart, men en oversikt over hvilke stier som skal prioriteres for opparbeidelse, merking og skilting.
  Det er en forutsetning for å melde stier inn i Nasjonal kartdatabase at de er merket/skiltet og knyttet opp mot et forvaltningsregime. Det betyr at det må være noen som har ansvar for tilrettelegging som skilting og/eller merking av turruta.

- Ungdomsrådet
  Ungdomsrådet ble informert om det foreløpige planforslaget i møte 14/2-23, og invitert til å komme med innspill. Rådet hadde ingen flere innspill til planen.

- Bondeorganisasjoner
  Lista og Lyngdal Bondelag, Farsund bonde- og småbrukerlag og Farsund Skogeierlag ble informert om det foreløpige planforslaget i et møte 27/2-23, og invitert til å komme med innspill. Bondeorganisasjonene hadde ingen flere innspill til planen.

- Bygdelag
  Herad og Spind Bygdelag ble informert om det foreløpige planforslaget i et møte 27/2-23, og invitert til å komme med innspill.
  Bygdelagene anbefaler at det settes opp skilt med kort info om rettigheter og plikter etter Friluftsloven i inngangen til stiene
  Kommentarer:
  Innspillet gjelder gjennomføringen av planen, og er mest aktuelt i de områdene hvor det er interessemotsetninger mellom landbruk og friluftsliv (beiteområder), men det bør også vurderes som et generelt tiltak på alle stiene som det inngås avtale på.

- Barnas talsperson
  Barnas talsperson ble informert om det foreløpige planforslaget i et møte 27/2-23, og invitert til å komme med innspill.
  Barnas talsperson ser på planen som et positivt arbeid for å tilrettelegge for at barn og unge skal få mer lyst til å gå og sykle i nærområdet og i større grad ta i bruk naturen i hjemmeområdet. Det foreslås å vurdere følgende punkt i planen:
  - Sti 10 langs Brastadvann er en viktig forbindelse for barn og unge og anbefales gitt en høyere prioritet. Stien her brukes av barn og unge for å forflytte seg mellom Vanse sentrum og Minde/Brastad, samt at stien også benyttes av elever fra Minde/Brastad til ungdomsskolen og idrettsanleggene her.

- Sti 8 eller 9 mellom gamle og nye Biland vil også ha et stort potensiale gjennom at god sti her kan åpne opp for at ungdom som sykler til Farsund da kan sykle her i stedet for å sykle hovedveien. Stykket fra Biland-sletta til innkjøring gamle Biland er et utsatt veistykke der biler holder høy fart. Ved å legge til rette for sykling fra nye til gamle Biland blir det enklere og mer attraktivt for unge å kunne sykle mellom Farsund og Vanse.

Kommentarer:
Selv om ikke de generelle prioriteringskritereien tilsier det, tilsier hensynene til barn og unge at stiene 8 eller 9 og 10 blir prioritert høyere. Sti nr. 8 og 10 foreslås løftet opp fra 3. til 2. prioritet.

Videre planprosess:
Forventet fremdrift etter høringsvedtak i Levekår er vist nednefor

Aktivitet	**2023**
Høring	Mai-juni
Sluttbehandling i levekårsutvalget og kommunestyret	August-september

Vurdering
Planforslaget anbefales sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn.

Økonomiske konsekvenser
Gjennomføring av planen vil få økonomiske konsekvenser i form av egenandeler til nye tiltak samt økt administrasjon, drift og vedlikehold. Gjennomføringstakten vil være innspill til det årlige arbeidet med budsjett og økonomiplan

Konsekvenser for barn og unge
Gjennomføring av planen vil fremme økt fysisk aktivitet

Konsekvenser for klima og miljø
Gjennomføringen av planen vil kunne få små negative konsekvenser for klima og miljø som følge av nye fysiske tiltak, og økt slitasje på sårbar natur

Konsekvenser for folkehelse
Planen har som mål å bidra bedre folkehelse ved at flere blir aktive i naturen og i nærmiljøet

Konklusjon
Planforslaget anbefales sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn.

RETT UTSKRIFT
DATO 26.april.2023